

DŽOANA
HARIS

Kradljivica jagoda

Prevela
Dijana Radinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Joanne Harris

THE STRAWBERRY THIEF

Copyright © Frogspawn Ltd, 2019

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Tebi.
Da, tebi.
Znaš ko si.

Vetar

Petak, 10. mart

PRED OLUJU UVEK NASTUPI KRATKO ZATIŠJE KAD VETAR KAO da se predomisli. Pravi se da je pitom; koketuje s beharom što se osuo po granju; prska kišicu iz tmastih oblaka. Upravo u tim trenucima razigranosti vetar je najokrutniji i najopasniji. Ne posle, kad obara drveće, a behar teče potocima i zapušava odvode poput upijajuće hartije. Ne kad se kuće ruše kao kule od karata, a zidovi koji su se činili tako čvrsti i pouzdani cepaju se kao papir.

Ne, najokrutniji trenutak je uvek onaj kad *misliš* da je opasnost prošla, da je vetar konačno minuo, da možda možeš ponovo da počneš da gradiš, i to nešto što vetar neće odneti. To je trenutak kad je vetar najopasniji. To je trenutak kad počinje bol. Trenutak kad se već raduješ sreći. Demon nade u Pandorinoj kutiji. Trenutak kad zrna kakaa počnu da ispuštaju svoj miris: miris vatre, začina i soli; i krvi; i vanile; i slomljenog srca.

Nekad sam mislila da je to umeće prosto. Pravljenje bezopasnih zadovoljstava. Ali na kraju sam ipak shvatila da *nijedno* zadovoljstvo nije bezopasno. Fransis Reno bi bio ponosan na mene. Veštica sam četrdeset godina, a sada sam konačno postala puritanka.

Zozi del Alba bi me razumela. Zozi, kradljivica srca, čiji mi se lik još javlja u snovima. Ponekad čujem njen glas u vetru, lupkanje njenih potpetica po kaldrmi. Ponekad se pitam gde je, misli li još na mene. Zozi je znala da nijedno zadovoljstvo nije bezopasno. I da je na kraju samo moć važna.

Ali vetar ne mari. Vetar nikome ne sudi. Vetar instinktivno uzima sve što može – šta god da mu treba. I sama sam nekad bila takva. Poput semena nošenog vetrom koje negde padne i pusti koren, pa opet dâ seme, koje odleti dalje. Seme nikada ne ostaje kraj biljke koja ga je dala. Leti kud ga vetar nosi.

Eto i moja Anuk, koja sada ima dvadeset i jednu godinu: otišla je tamo kud deca odlaze za čarobnim frulašem. Nas dve smo nekad bile tako bliske. Bile smo nerazdvojne. A ipak znam da je dete kod tebe samo na pozajmici i da ćeš jednog dana morati da ga vratiš u svet, gde će rasti, učiti, zaljubljevati se. U jednom trenutku sam verovala da će Anuk možda ostati ovde u Lanskenetu na Tani; da će je Žano Dru zadržati ovde; i ne samo on već naravno i naša čokolaterija, sigurnost koja joj je ovde obećana. Presudio je, međutim, Žan-Lu Rembo, u Parizu. Žan-Lu, dečak s rupom u srcu. Da li ju je Anuk ispunila? Znam samo da je u mom srcu ostala praznina kad je otišla, rupa koju ne može da ispuni ni sva čokolada Meksika; rupa u obliku devojčice sa očima tamnim kao okean.

A sada moja šesnaestogodišnja Rozeta čuje zov vetra, a ja znam koliko je gladna, koliko je divlja, hirovita, nestalna. Jedan nalet tog vetra bi je odneo da nije čvrsto vezana poput jedra, da nisam preduzela mere predostrožnosti. Ali vetar i dalje trza užad koja nas drže. Još čujemo njegov zov poput pesme sirena. I još nam donosi miris drugih mesta. Priča nam o opasnostima i jarkom suncu, o avanturama i radostima. Igra u zracima svetlosti u bojama čilija i bibera. Zapinje u grlu poput iznenadnog napada smeha. I na kraju ti uzme sve; sve za šta si naporno radio, sve za šta si govorio sebi da ćeš nekako moći

da poneseš sa sobom. A uvek se diže u trenutku razigranosti, čarolije – čak i radosti. Kad sunce grane kroz oblake. Kad osetiš slast, čuješ zvon zvona.

Ponekad čak i kad padne sneg.

Sneg

Subota, 11. mart

DANAS JE PAO SNEG. PRVA NEDELJA USKRŠNJEG POSTA, ČUDO je poranilo. Najpre sam pomislila da su to latice s procvalog granja, behar iz vedra neba što je prekrio trotoare. Ali sneg se uhvatio po simsu, a u vazduhu su blistali kristali. Možda je to bila slučajnost. A možda je i nešto drugo.

U ovim krajevima snega gotovo da i nema. Ovde nema prave hladnoće, čak ni usred zime. Ne kao u Parizu, gde Sena ume da se zaledi, pa tanak crn led puca po njoj, i gde sam morala da nosim zimski kaput od Noći veštica pa do Uskrsa. Ovde, u Lanskenetu na Tani, hladno je možda mesec dana. U decembru stegne mraz. Polja se zabele. A tu je i vetar. Hladan severac koji tera suze na oči. Ali danas je pao sneg. To je znak. Do zore će neko umreti.

Znam priču o devojčici koju je majka napravila od snega. Rekla joj je da ne sme da izlazi na sunce, ali devojčica je jednog letnjeg dana nije poslušala, već je otišla napolje da se igra s drugom decom. Majka ju je svuda tražila, ali našla je samo njenu odeću na zemlji – BUM! – u lokvi.

Narcis mi je ispričao tu priču. Narcis, koji drži cvečaru. Već je star i radnim danima neko drugi vodi radnju, ali on i dalje

dolazi nedeljom, sedi kraj vrata, gleda na ulicu i nikad ne progovara. Osim ponekad sa mnom. Kaže mi: „Nas dvoje nismo pričljivi, je li tako, Rozeta? Ne brbljamo kao svrake.“

I to je istina. Dok mama pravi čokoladne slatkiše i priča, ja volim u tišini da sedim i igram se dugmićima ili da crtam u crtanku. Kad sam bila mala, uopšte nisam govorila. Pevala sam i ponekad vikala „BUM!“, govorila rukama i ispuštala životinjske krike ili zov ptica. Ljudi vole ptice i životinje. Mene baš i nisu voleli, pa nisam pričala s njima, čak ni glasom senke, onim koji koristim kad sam neko drugi. Umesto toga pretvorila bih se u pticu i vinula se u oblake. Ponekad bih bila majmun što se vere po drveću, ili pas što laje na vetar. Ali ljudi me ni tad nisu voleli, niko sem mame i Anuk i... mog najboljeg druga Žan-Filipa Bonea. Ali mama sad stalno radi, Anuk je u Parizu sa Žan-Luom, Riđi dođe i ode i nikad se ne zadržava, a Žan-Filip (kome je nadimak Pilu) preko nedelje ide u školu u Aženu i neće više da se igra sa mnom.

Mama mi kaže da se ne sekiram. Da se nije toliko promenio. Ali on sad ima šesnaest godina i ostali dečaci bi mu se smejali i zadirkiivali ga što se igra s devojčicom.

A to uopšte nije fer. Ja *nisam* devojčica. Ponekad sam dečak kao Pilu. Ponekad sam majmun ili pas. Ponekad sam nešto drugo. Ali ljudi su drugačiji. Ljudima je stalo do takvih stvari. A u školu naravno ne mogu da idem. Škola u Aženu nije htela da me primi. Rekli su mami da se ne bih uklopila tamo niti bih pričala kako treba. A tu je i Bum, koji je nevaljao i koji me tera da vičem njegovo ime – BUM! A ponekad su tu i *nezgode*.

I tako ja sad učim šta mogu iz knjiga, od ptica i životinja, a ponekad čak i od ljudi. Od ljudi poput Narcisa i Riđeg, kojima ne smeta kad ja neću da pričam ili kad mi glas nije glas devojčice, već divlji i opasan.

Mama mi je pričala priču o devojčici kojoj je jedna veštica ukrala glas. Ta zla i lukava veštica koristila je onda devojčicin umilni glas da na prevaru navede ljude da rade po njenoj volji.

Samo je devojčicina senka mogla da govori, ali to gotovo nikad nije bilo ljupko. Govorila je samo istinu i ponekad bila nemi-losrdna. *Ti si kao ta devojčica*, govorila mi je mama. *Suviše mudra da te budale shvate.*

Pa sad, ne znam jesam li mudra, ali *imam* glas senke. Ipak, retko ga koristim. Ljudi ne vole da čuju istinu. Čak ni mama ne želi da čuje neke stvari koje joj moja senka kaže. I stoga se ja uglavnom držim pevanja ili prosto ćutim. A kad osetim da mi se glas senke otima, viknem „BUM!“ i smejem se i pevam i udaram nogom o pod, što smo svojevremeno ponekad radile da oteramo zle vetrove.

Kad je sneg počeo da veje, mama je radila u radnji, pravila je uskršnje slatkiše, zeke, piliće i korpe s jajima. Sirotinjsku radost i štangle s lešnicima. Venerine bradavice, medena srca s kajsijom i kandirane pomorandže. Sve umotano u celofan i uvezano šarenim vrpcama i spakovano u kutije, vrećice i kesice, spremno da se pokloni za Uskrs. Ja baš i ne volim čokoladne slatkiše. Volim toplu čokoladu i kroasane s čokoladom, ali ne želim da radim u prodavnici čokolade. Mama kaže da svako ume nešto. Ona ume da pravi čokoladne slatkiše i da kaže koji je kome omiljen. Riđi ume da ispušta razne ptičje zvuke i da popravi gotovo sve. Ja umem da crtam životinje. Svako ima svoju životinju, senku svog pravog ja. Moja je majmun Bum. Mamina je divlja mačka. Riđi ima lisicu čupavog repa. Anuk zeca zvanog Pantufl. Pilu je rakun. A Narcis je stari crni medved sa onim dugim nosom, gegavim hodom i sitnim očima punim tajni. Neki ljudi misle da Bum nije stvaran. Čak ga i mama zove „Rozetin izmišljeni prijatelj“, posebno kad priča s ljudima poput madam Dru, koja čak ni boje ne vidi. To je zato što Bum ume da bude nevaljao. Moram stalno da ga držim na oku. Ponekad moram čak i da viknem na njega – BUM! – da ne bi napravio neku nezgodu.

Ali mama se sad samo pravi da ga ne vidi. Mama ne želi da ga vidi. Misli da bi nam bilo lakše da smo kao i svi drugi. Ali

ja znam da i dalje vidi Buma. Baš kao što vidi koje su omiljene čokoladice njenih mušterija. Kao što vidi boje koje joj govore kako se neko oseća. Sad se, međutim, trudi to da sakrije, pokušava da bude kao ostale majke. Možda misli da ću tako i ja biti kao svi ostali.

Kad je zavejao sneg, mama to nije primetila. Bila je sa dve žene koje su birale čokoladne životinje. Žene u prolećnim haljinama, s cipelama na štiklu i u pastelnim kaputima. Jedna se zove madam Montur. Ne živi ovde, ali viđala sam je. Nedeljom ide u crkvu. Druga je bila madam Dru, koja nikad ne dolazi da kupi čokolade, već samo da sazna šta se zbiva. Pričale su o nekom dečaku koji je debeo i neće da sluša. Ne znam ko je taj dečak. Zamislila sam dva papagaja, dve roze kokoške koje kvocaju, čepkaju i čiste perje. I videla sam da se madam Montur pita što nisam u školi.

Niko se u Lanskenetu to ne pita. Niko se u Lanskenetu ne čudi što ponekad lajem, vičem ili pevam: *Bum-Bum-Bum, bum-bara-BUM!* Ali videla sam da me mama gleda. Znam da se brine zbog mene. Kad sam bila mala, dešavale su se nezgode. Stvari koje nisu smele da se dese, ali ipak jesu. Zbog kojih smo se razlikovale od ostalih. I jednom su pokušali da me ukradu, još dok sam bila beba. Neko je hteo i Anuk da ukrade, dok smo živeli u Parizu. I mama se sad brine, ali nema potrebe. Danas sam oprezna.

Madam Montur sam nacrtala kao ružičastog papagaja, a madam Dru kao kvočku. Ružičasta glavica nacrtana u dva-tri poteza, kljun rastvoren od čuda. Ostavila sam crteže na pultu, gde je mama mogla da ih vidi, i otišla napolje. Vetar je duvao sa severa i zemlja je bila posuta laticama, ali kad sam zastala da pogledam, videla sam da to nisu laticice, već krupne pahulje što su kao konfete padale sa vedrog prolećnog neba.

Sveštenik je stajao ispred crkve i čudio se otkud to da pada sneg. Zove se Fransis Reno. Kad smo došle ovamo, uopšte mi se nije sviđao, ali sad mi je, mislim, drag. A *Reynaud* znači

---

„lisica“, što je šašavo jer svako vidi da je on zapravo vrana, sav u crnom i sa onim tužnim krivim smeškom. Ali crkva mi se sviđa. Sviđa mi se miris ispoliranog drveta i tamjana. Sviđaju mi se šarena stakla prozora i kip Svetog Franje. Reno kaže da je Sveti Franja zaštitnik životinja i da je otišao da živi u šumi. I ja bih to volela. Napravila bih sebi kućicu na drvetu i hranila se bobicama i orasima. Mama i ja nikad ne idemo u crkvu. To bi nam u prošlosti donosilo nevolje. Ali Reno kaže da ne moramo da dolazimo. Reno kaže da nas Bog pazi i čuva gde god da smo.

Sneg se sad kovitla s vedrog plavog neba. Znak – neke nesreće možda? Raširim kaput kao krila i viknem „BUM!“ da Reno zna da nisam ja za to kriva. On se osmehne i mahne mi.

Ali vidim da on ne vidi boje što sevaju preko trga. Ne čuje pesmu vetra niti oseća miris vatre. A sve su to znaci. Ja ih sve vidim. Ali vidim da on to ne zna. Sneg iz vedra neba. Neko će do zore umreti.

Subota, 11. mart

EVO JE. KAKO JE ČUDNA: MOJE ZIMSKO DETE, MOJE VILINSKO dete. Divlja kao jato ptica, u tren oka se razleti na sve strane. Ne možeš je zadržati u kući, ne možeš je naterati da s mirom sedi. Nikad nije bila poput drugih devojčica, poput ostale dece. Rozeta je sila prirode, kao čavke što čuče na zvoniku i cerekaju se, kao sneg kad mu vreme nije, kao latice na vetru.

Žene – majke – poput Žolin Dru ili Karo Klermon to ne razumeju. One ne mogu da zamisle veći užas od toga da imaju *drugačije* dete. Rozeti je skoro šesnaest godina, a još ne ume normalno da priča. Njima je moja ćerka teško breme, jedna i falična. Za njih je, kad nam pričaju iza leđa, ona uvek *sirota Rozeta*, a ja sam *sirota Vijan*, prinuđena da sama odgajam takvo dete jer mu otac, sram ga bilo, nije tu.

Ali Karo i Žolin ne znaju kako me Rozeta gleda kad je poljubim za laku noć; ni kako peva sebi u krevetu da se uspava; ni da ume da nacrtu svaku životinju i pticu, svako živo biće. One vide samo devojčicu koja nikad neće odrasti, koja se nikada neće zaljubiti, ni udati, ni naći posao, ni preseliti se u veliki grad. Devojčica koja nikad neće odrasti zauvek će biti na teretu majci, koja nikada neće moći da ode na put oko sveta

---

o kome je sanjala, niti da se bavi nekim zanimljivim hobijem, niti da ide na druženja u kantri-klub. Biće osuđena da ostane ovde, u učmalom Lanskenetu na Tani, gde bi malo ko želeo da provede ceo život.

Ali ja nisam Karo Klermon ni Žolin Dru ni Mišel Montur. I celog života snevam o tome da se negde ukorenim, da me vetar nikad više ne oduva. Oduvek sam imala samo male snove i samo se nadam da će se ostvariti. Snevam o mestu gde će seme koje sam posejala izrasti u nešto što prepoznajem. O odeći što visi u ormaru. O stolu sa poznatim mi ogrebotinama i usecima. O naslonjači koja je ulegla prema obliku mog tela. Možda i o mački kraj vrata.

Eto, uopšte nisam zahtevna. Ove su želje sasvim ostvarive. A ipak, kad god pomislim da sam stišala vetar s njegovim upornim zahtevima, on ponovo zaduva. Vreme se menja. Prijatelji umiru. Deca odrastaju i odlaze. Čak i Anuk, moje letnje dete, koja mi sad stalno šalje poruke i javlja se svake nedelje, ako ne zaboravi – oči joj već blistaju od pomisli na druga mesta i nove avanture. Baš čudno. Anuk je oduvek bila ta koja je *želela* da se skraši na jednom mestu, da ostane. Ali njena se orbita sad promenila i ona sad prati *njegovu* zvezdu. To je bilo neizbežno, znam, no ipak ponekad uhvatim sebe kako priželjkujem, kako mračno priželjkujem...

Ali tako neće biti sa Rozetom. Rozeta je moja. *Posebno* dete, kako to kaže Karo Klermon sa onim prepodobnim izrazom lica iza kog se krije gađenje. Sigurno joj je to teško breme, misli Karolina. Čerka koja nikad neće odrasti, dete koje nikad neće biti normalno. Ona i ne sluti da mi je Rozeta baš iz tog razloga toliko draga.

Mačka ti je prešla put po snegu i mjauknula. Duvao je hurakan.

Ne. Ne želim toga da se sećam. Te zime, te mačke u snegu, onog pozlaćenog kaveza i kruga od peska. Uradila sam šta sam morala, mama. Uradila sam ono što rade sve majke. I ne kajem se. Moje dete je bezbedno. A to je jedino važno.

Proveravam jesam li dobila neku poruku. Počela sam da nosim mobilni sa sobom otkako se Anuk vratila u Pariz. Ponekad mi pošalje fotografiju – mali prozor u njen život. Ponekad mi pošalje kratku poruku. *Prelep plavooki haski pred ulazom u metro!* Ili: *Nova sladoledžinica na Ke dez Orfevr!* Znači mi što znam da mogu da pričam s njom, da čujem njen glas u svakom trenutku, ali trudim se da ne budem preterano zahtevna, da joj ne pokazujem koliko se brinem za nju. Naši su razgovori bezbrižni i zabavni – ja njoj pričam o mušterijama, ona meni o svemu što je videla. Žan-Lu studira na Sorboni; Anuk, koja je isto mogla da studira, počela je da radi u multipleks bioskopu. Žive zajedno u iznajmljenoj garsonjeri u 10. arondismanu. Tačno mogu da zamislim: stara zgrada sa zidovima punim vlage i bubašvabama u kupatilu, nalik onim jeftinim hotelima u kojima smo odsedale kad je Anuk bila mala. Mogla je da ostane ovde i radi sa mnom u prodavnici čokolade. Umesto toga odabrala je Pariz – Anuk, koja nikad nije želela ništa drugo do da živi u mestu kao što je Lanskenet.

Odlazim nazad u kuhinju. Na upijajućoj hartiji mi se hladi sirotinjska radost – mali diskovi od čokolade posuti kandiranim voćem, seckanim bademima i pistaćima, suvim laticama ruže i zlatnim listićima. To mi je oduvek bio omiljeni slatkiš; tako se lako pravi da i dete može da ga napravi bez nadzora, što je Anuk radila sa svega pet godina. Višnja kao nos, kriška limuna kao usta. Njoj su se čak i sirotinjske radosti smešile.

Rozetine su složenije, gotovo vizantijskog dizajna, komadići kandiranog voća poređani su u fantastične spirale. Na isti način se igra dugmićima, ređa ih uz podne lajsne, pravi po patosu zamršene šare od petlji i vijuga. Tako ona vidi svet, time predstavlja njegovu složenost. Karo me mudro gleda i govori o opsesivno-kompulzivnom poremećaju, koji se često javlja kod dece koju ona naziva *posebno*, ali kod Rozete ništa nije poremećeno. Njoj su važni obrasci – znaci.

Kud li je jutros otišla onako tiha i odlučna? Napolju je hladno, čeličnim plavim nebom odzvanja ledeni vetar iz ruskih stepa. Rozeta voli da se igra kraj Tane, na poljima kod Le Maroa, ali najviše voli šumu kraj Narcisove farme, šumu u koju samo ona sme da zađe a da ne nauči na sebe gnev vlasnika.

Narcis, vlasnik cvećare preko puta naše radnje i uzgajivač voća i povrća, kojim snabdeva pijace i prodavnice po selima duž Tane, obožava Rozetu na svoj nabusit način. Udovac već trideset godina, rešio je da je prisvoji kao unuku. Prema drugima je često osoran, vrlo neprijatan čak, ali prema njoj je popustljiv i blag – priča joj priče, uči je pesmama, koje ona peva bez reči, ali sa ogromnim žarom.

„Moja kradljivica jagoda“, tako je zove. „Moja ptičica s tajnim glasom.“

E, danas je ptičica odletela da istražuje sneg što je pao. Neće se zadržati, ali polja se sad bele, a breskve su već u cvatu. Pitam se šta će Narcis reći. Ovako kasni sneg propast je za voćke i useve. Možda je zato radnja i dalje zatvorena iako je vikend najbolje vreme za prodaju cveća. Pola dvanaest je, a i poslednji ljudi koji su se zadržali nakon mise vratili su se kući po neočekivanom snegu, nedeljni im kaputi, kape i šeširi posuti belim paperjem. I Reno se dosad vratio kući, u svoju kućicu u Ulici francuske buržoazije, a Poato se sprema da svoju pekaru na trgu zatvori za ručak. Nebo je plavo i čelično. Nema nijednog oblaka. A sneg ipak i dalje pada, pahulje lete poput maslačaka nošenih vetrom. Moja majka bi rekla da je to znak.

Ja, naravno, znam da nije tako.

Sreda, 15. mart

DESILO SE TO TOKOM NOĆI, *MON PÈRE*. NAŠLI SU GA UJUTRO. Nije došao da otvori radnju, što je uvek nedeljom radio, pa je devojka koja je vodi radnim danima otišla do njegove kuće i zatekla ga tamo, na stolici na verandi, otvorenih očiju, hladnog kao grob. Naravno, imao je skoro osamdeset godina, ali naprasna smrt je uvek iznenađenje, čak i onima koje to nema zašto da šokira ili ožalosti.

Narcisa ionako ne bi bilo briga žalim li za njim ili ne. Nikad nije dolazio u crkvu niti je krio koliko prezire i mene i sve za šta se zalažem. Njegova ćerka Mišel Montur je pak verni član moje pastve uprkos tome što ona i njen muž Mišel žive s druge strane Ažena. Prema meni se uvek ophode ljubazno i s puno poštovanja, ali ne mogu reći da mi se naročito dopadaju. Ona je od onih žena koje je Armanda Voazan nazivala „biblioman-kama“, u crkvi uvek nasmejana, ali hladna i osorna prema najugroženijima.

Mišel Montur je građevinski preduzimač i vozi ono terensko vozilo koje izgleda nikad ne ide po terenu. Oboje vole novac i pretpostavljam da je to razlog što su se pre dve godine pojavili u Narcisovom životu i odjednom postali vrlo pažljivi

prema njemu. Narcis ih pre toga uopšte nije viđao niti je ikada pominjao da ima ćerku. Iako je za te dve godine Mišel dolazila kod njega svake nedelje po podne, brinula o njegovom zdravlju i donosila mu čokolade, Narcis sigurno nije verovao u iskrenost njene naprasne ljubavi. Možda me nije naročito voleo, ali umeo je da proceni ljude. Nabusit ali začudo duhovit, sa ironičnim smislom za humor koji je često ispoljavao u komunikaciji s ljudima s reke i s malom zajednicom iz Le Maroa – sa imigrantima i čergarima, kojima je dozvoljavao da se ulogore, rade i besplatno žive na njegovoj zemlji. Kad je imao posla s Mišel i Mišelom, bio je suzdržano uljudan, ništa više. Nije imao nikakvih iluzija. Ta je žena htela njegov novac.

Pretpostavljam da će Mišel i Mišel, kad dođu u posed te zemlje, izgubiti interesovanje za Lanskenet. Prijateljstva koja su sklopili u selu nisu ništa više od poznanstava. Njihova želja da dolaze u moju crkvu i Mišeline posete čokolateriji bili su samo način da ovde stvore odgovarajući imidž. Narcis je jasno dao do znanja da želi da se neko brine o njegovoj farmi. Želeo je da cvečara i dalje bude deo naše male zajednice. Sad kad ga nema, nema više ni potrebe za pretvaranjem. Farma će biti rasparčana, radnja iznajmljena, zemljište prodato nekom investitoru. Tako to biva. Životno delo razrušeno za manje vremena nego što je potrebno da se obavi žetva.

Tako sam bar mislio, *mon père*. Ali Narcis me je iznenadio. Od svih ljudi koje je mogao da zamoli da budu izvršioци njegovog zaveštanja – prijatelja, komšija i rodbine – on je odabrao mene, što je najedilo Mišela i Mišel, koji su verovatno mislili da im je nasledstvo već u džepu. Međutim, ni ja nisam znao odredbe Narcisovog testamenta sve dok nije pročitao danas u Aženu, odmah nakon starčeve sahrane. Ispraćaj je bio jednostavan i diskretan, održan u krematorijumu, ceremonijalan onoliko koliko je to kratka služba dozvoljavala. Tako je on hteo, kazala je Mišel Montur s neodobravanjem. Ona je naravno želela nešto što više odgovara njenom statusu. Možda priliku da

ponese nov šešir, briše suze maramicom. Njeni prijatelji Klermonovi i Druovi nisu hteli da dođu na građansku sahranu, pa su poslednju počast starcu odali samo njegovi prijatelji – ljudi s reke, koji žive na brodićima, i žitelji Le Maroa.

To su ljudi koje nikad ne viđam nedeljom u crkvi: ljudi s pletenicama i tetovažama; u kurtama i sa hidžabom. A došle su naravno i Vijan i Rozeta, obe obučene u jarke boje kao da prkose samoj smrti.

Riđi nije došao. Izbegava grad i radije ostaje u Le Marou. Brodić mu je usidren kod starih kožara, gde ljudi s reke imaju svoju zajednicu, gde pale vatre na nasipu i kuvaju hranu u loncima od livenog gvožđa. Svojevremeno sam bio protiv njihovog prisustva ovde. Sa stidom se sećam čoveka kakav sam bio. Ali Riđi to nije zaboravio, i drži se što dalje od mene. Da nije Vijan i Rozete, verujem da bi zauvek otišao odavde. Nikad nije imao dom niti se ikad dugo zadržavao na jednom mestu. Ali voleo je Narcisa, koji mu je dao posao i sklonište kad niko drugi u Lanskenetu to nije hteo, pa sam se iznenadio što se nije pojavio.

Riđi nije prisustvovao ni čitanju testamenta. Takav kakav je, on prima samo poštu koju želi da primi, što znači da sve što ima službeni pečat ili ne stigne na odredište ili se bez reči baci u kantu za smeće na obali Tane. Sa mnogom su u advokatskoj kancelariji u Aženu bili samo Mišel i Mišel Montur, koji su pristojno iščekivali iznenađenje kome su se potajno nadali. Umesto toga, zanemeli su od čuda, pa se razvikali, a potom stali da ispaljuju rafale pitanja, upućene meni, naravno, zahtevajući da znaju kako sam uspeo da prevarim sirotog tatu da vrednu imovinu prepíše čoveku koji nema čak ni račun u banci niti svoju kuću...

Advokatica se zove Jing Lej Mak: elegantna mlada žena kineskog porekla na čiji su se savršeni francuski i strano ime Mišel i Mišel značajno bili pogledali. Sad su se nakostrešili i gledali čas u sveštenika čas u advokaticu, šokirani i cepteći od besa.

– Strogo rečeno, zemlja *nije* ostavljena gospodinu Riđem – objasnila je madmoazel Mak tihim glasom. – On je samo poverenik Rozete Roše, kojoj je vaš otac ostavio zemlju i koja je još maloletna.

– To je čist kriminal! – uzviknula je Mišel Montur. – Sigurno je neko uticao na njega.

Ukazao sam joj da u proteklih pet godina Riđi jedva da je viđao Narcisa, osim što mu se javljao u prolazu. – Osim toga – nastavio sam – vas otac nije isključio iz testamenta. Ostavio vam je kuću, novac, većinu obradive zemlje...

– Koja nema vrednost – ubacio se Mišel Montur – bez susedne šume. Šesnaest hektara hrastove šume na kojoj se može graditi... da ne pominjemo stara stabla, koja imaju veliku komercijalnu vrednost. Zašto bi moj tast sve to ostavio čoveku kog jedva poznaje? Šta se krije iza toga? I koliko će vremena trebati da se testament obori?

Mirno sam mu objasnio da kao izvršilac Narcisovog zaveštanja nisam u poziciji da išta obaram.

– Ali to je nepravедno! – pobunila se Mišel, a njena maska prefinjenosti počela je da spada. Inače je govorila sa otegnutim severnjačkim naglaskom, ali sada se vratila svom prirodnom govoru, s naglašenom nazalnošću i oštrom intonacijom. – To je nepravедno! Mi smo mu *porodica*. Dolazili smo da se staramo o njemu. Priključili smo se čak i njegovoj *crkvi*, pobogu... – Prekinula je tiradu i sumnjičavo se zagledala u mene. – Vi, velečasni, i dalje tvrdite da ništa niste znali? Da moj otac nikad nije o tome razgovarao s vama?

Uverio sam je da je tako i pomislio, ne prvi put, da bi Narcis uživao u ovoj sceni sve veće anarhije. Uživao bi u mojoj nelagodji, u besu svoje ćerke i zeta i neverici pristojne madmoazel Mak, koja nije očekivala ništa slično.

– Mora da je ostavio neke dokumente – nastavila je Mišel. – Makar poruku za nas, ako ništa drugo.

Madmoazel Mak je na to rekla: – Vaš otac jeste ostavio jedan dokument ocu Renou. U prapratnom pismu izričito kaže da je pomenuti dokument namenjen *isključivo* velečasnom Renou i nikome drugom.

– Ali to nema nikakvog smisla! – zakukala je Mišel. – Zašto bi nam tata to uradio? Svojoj porodici?

– Žao mi je – na to će madmoazel Mak. – Nažalost, ne mogu da zalazim u detalje. Odredbe testamenta vašeg oca su jasne. Farma, osim hrastove šume, pripada vama. Radnja u selu takođe pripada vama. Šesnaest hektara šume, uključujući sav njen sadržaj i svaki objekat koji se u njoj nalazi, pripašće madmoazel Roše na njen dvadeset prvi rođendan, a dotle će biti povereno na čuvanje gospodinu Ridem.

– Kakav sadržaj? – upitala je Mišel Montur. – Hoćete da kažete da tamo ima još nečega? Objekat? Kakav objekat?

Madmoazel Mak je na to samo odmahнула glavom i pružila mi debelu zelenu fasciklu uvezanu ružičastom vrpcom, onakvom kakva se koristi u advokatskim kancelarijama. Na njoj je stajalo moje ime, ispisano penkalom kaligrafskim slovima iz nekog prošlog veka.

– Ovo je ostavljeno vama – rekla je. – Moj klijent je insistirao da ga pročitate do kraja.

Ali Mišel se nije predavala. – Moj otac nikad ne bi uradio tako nešto bez nekog uticaja sa strane. Zahtevam da vidim taj dokument. Ne možete odbiti da mi ga pokažete!

Madmoazel Mak je odmahнула glavom. – Žao mi je, madam. Vaš otac je izričito zahtevao da niko osim velečasnog...

– Briga me! – povikala je Mišel. – Moj otac je bio star. Izgubio je pamet. Nije imao pravo to da uradi svojoj porodici, nama koji smo ga voleli. – Obratila mi se za podršku. – Oče, mi nismo bogati ljudi. Naporno smo radili da stignemo dovede. Idemo u crkvu. Plaćamo porez. Imamo sina kome je potrebna posebna nega, i na to dajemo svaku zarađenu paru. A sad kad

---

je taj siroti dečak trebalo da dođe do nasledstva... vama je jasno da mi ovo ne želimo za sebe, mi samo mislimo na svog sina...

– Sina? – začudio sam se. To mi je bila novost. Za dve godine koliko su dolazili u moju crkvu nikad ih nisam čuo da spominju sina. Hteo sam da pitam za dečaka – koliko je star, kakve to posebne potrebe ima i zašto ga majka ne oslovljava imenom. Ali Mišel je bila u naletu i nije se dala ućutkati.

– I ko je uopšte taj Riđi? Šta on hoće? Zašto on nije ovde? Šta je moj otac mislio pod *svim sadržajima i svakim objektom*? Zašto bi čovek poput mog oca ostavio šesnaest hektara zemlje jednom detetu? – Duboko je i drhtavo udahnula. – I hoće li neko da mi kaže ko je dođavola Rozeta Roše?

Sredna, 15. mart

RENO NAM JE JAVIO. NARCIS JE UMRO. ALI JA SAM TO VEĆ znala. *Neko* je spremao zlo. *Neko* je izazvao nezgodu. A sad mi je Narcis ostavio svoju šumu jagoda i svi pričaju o meni.

Misle da ne razumem, ali razumem. To je *moja* šuma. Samo moja. I niko neće moći da je proda, poseče ili da mi brani da odlazim tamo. Napraviću kuću samo za sebe, među papratima i dračem. Hraniću se lešnicima i kiselicom i šumskim jagodama. I niko me tamo neće uznemiravati niti se smežati onome što radim jer šuma pripada meni i niko drugi tamo neće dolaziti. Osim Pilua, i to samo u sasvim posebnim prilikama. A možda i Anuk, ako se vrati kući...

Nedostaje mi Anuk. Ne onoliko koliko nedostaje mami, ali bez nje kao da nešto fali. Uvek smo bile nas tri, zajedno protiv sveta. Anuk je ostala u Parizu da ide u školu. Ali prošlo je više od dve godine. Trebalo je dosad da se vrati. Ali Žan-Lu živi u Parizu i Anuk želi da bude s njim. A mama se promenila na razne načine: preglasno priča i previše se smeje i brine kad sama izađem, a ponekad noću plače u sebi. Nikad se ne čuje. Ali ja znam. Osećam miris suza i zov vetra koji cima kapke na prozorima.

BUM! Taj vetar. Nikad ne staje. Miriše na dim i začine. Duva sa svih strana odjednom: sa vrelog juga; sa zamamnog istoka; sa tmurnog zapada; sa maglovitog severa. Igra se u opalom lišću; vuče moje crvene pramenove. Ponekad je to majmun. Ponekad žena sa crvenim cipelama. Ali nikad nije daleko, a sad je sve bliže. Da ga pozovem, doneo bi Anuk natrag u Lanskenet. Da ga pozovem, ona bi došla i mama bi opet bila srećna...

*Evo dobrog vetra, evo lepog vetra
Evo dobrog vetra, draga me doziva...*

Ali ponekad se dese nezgode. Zato ja ne zovem vetar. Barem ne svojim glasom senke, onim koji govori samo istinu. Ali mama ne zna koliko volim da slušam vetar. Ne čuje kad mi peva letnjim glasom. Ne zna koliko želim da ga pozovem svojim glasom senke, pa moram da ga grdim – *BUM!* – da ga obuzdam.

Madam Klermon misli da imam nešto što se zove Turetov sindrom. Čula sam je kako to govori mami, posebno u bučnim danima. Ali Narcis je na to uvek odvrtao: „Nemojte je etiketirati. Nije ona paket.“ Madam Klermon bi se na to naljutila i kiselo ga pogledala, a Narcis bi mi namignuo i nasmešio se i tihim promuklim glasom koji sam samo ja mogla da čujem rekao: „Ne slušaj je. Ima težak oblik sindroma zabadala. Svakog dana može da je ubije.“

Bila je to šala. Sad razumem. Ne postoji sindrom zabadala. Ne možeš da umreš od ogovaranja. Narcis se često tako šalio i nisi uvek znao da li se šali. Ali on mi je bio prijatelj, još od onog dana kad me je uhvatio kako mu kradem jagode. Pre toga ga nisam poznavala. Bio mi je samo džangrizavi starac koji je povremeno dolazio u radnju. Nikad nije mnogo toga kupovao, medeno srce s kajsijom ili parče torte. Ali mami je bio drag. A i Riđem. Narcis mi se nikad nije smejao, nije pričao sa mnom kao da sam gluva niti pričao o meni kao da ništa ne razumem kao što to stalno radi madam Klermon.

Pokušavam da joj objasnim da volim znakovni jezik. Ne zato što sam gluva – BUM! – ili zato što ne mogu normalno da pričam, već zato što je tako sigurno i uredno i ne komplikuje stvari. Madam Klermon nije briga za to. Ona je poput čupavog psetanceta što kevdće. Ponekad mi dođe da zalajem na nju. A kad razgovara s mamom, uvek joj se obraća onim samrtničkim glasom: *Kako je jadna mala Rozeta danas? Vijan, ne znam kako izdržavaš.* A mama joj uvek odgovara: „Karolina, izdržavam baš zahvaljujući Rozeti.“

Narcis i ja smo postali dobri prijatelji pre šest leta, kad sam imala devet godina. Jednog dana, dok je Pilu bio u školi, a ja s Bumom na obali reke, rešila sam da odem da istražujem. Tumarajući poljima, ugledala sam stazicu što vodi u šumu ograđenu žičanom ogradom. Na kapiji je bio katanac da niko ne može da uđe. Nikad nisam volela ništa zaključano. Uvek poželim da zavirim unutra. I to sam i uradila: na jednom mestu žičana ograda je bila malo odignuta. Ne dovoljno da se tuda provuče odrasla osoba, ali ja sam se s lakoćom provukla. Bum, naravno, može da ide svuda. Kao vetar, ide kud hoće. A toliko je toga bilo da se vidi! Drač. Oborena stabla. Paprat, ljubičice i štipavac, staze obrasle mekom zelenom mahovinom. U samom srcu šume bio je proplanak sa starim bunarom usred kamenog kruga kraj kojeg je ležao veliki stari hrast, i sve – oboreno stablo, uspravno kamenje, pa čak i bunar sa zarđalom česmom – sve je bilo skroz okićeno girlandama divljih jagoda, koje su kosovi ključali i što su mirisale na leto.

Ovde je bilo sasvim drugačije nego na farmi. Narcisova farma je veoma uredna, sve je na svom mestu. Na jednoj parceli je zasađen suncokret, na drugoj kupus, na trećoj bundeve, na četvrtoj čičoke. S jedne strane rastu jabuke, s druge breskve i šljive. Pod plastenicima su rasli narcisi, lale, frezije, a u sezoni zelena salata, paradajz, pasulj. Sve leje uredno zasađene, voće pokriveno mrežom da ga ptice ne bi ključvale.

Ovde, međutim, nije bilo ni mreža ni plastenika ni strašila za ptice. Samo taj proplanak s jagodama i starim bunarom u kamenom krugu. Kofe za vađenje vode nije bilo. Samo pokvarena česma i korito i rešetka za pokrivanje bunara, veoma dubokog i nakrivog i punog paprati, iz kog je izbijao miris ustajale vode. Kad proviriš kroz rešetku, vidiš okrugli odraz neba u vodi i ružičaste cvetiće što rastu između pukotina u starom kamenju. A iz podzemlja je izbijala i neka promaja kao da se tamo dole nešto krije i sasvim sporo diše.

Posle toga smo često tamo odlazili. Bum i ja bismo se najeli jagoda, pa sedeli kraj starog bunara, ili bismo se igrali i trčali i pevali i jurili se kao veverice. Ponekad sam se pravila da je krug od kamenja zapravo vilinski obruč, a da je bunar bunar želja koji će mi ostvariti snove. Tad bih kroz zarđalu rešetku ubacila novčić, kamen ili žir i čekala da čujem kako će pljusnuti kad upadne u vodu duboko dole u mraku. Poželela bih drugara za igru, ogromnu crtanku ili veliku kutiju bojica, onu sa stotinu boja, i da se Anuk uskoro vrati, pa da ponovo budemo porodica.

A onda sam jednog dana doživela iznenađenje. Baš sam brala jagode. Usta su mi bila sva umazana sokom, a oko vrata sam imala venčić od vreža. Ponela sam iz radnje veliku teglu pomislivši da bih mogla da napravim džem i pevala sam pesmicu o kuvanju džema: *Džem-bum-bum, bum-bara-džem...*

Uto se sa staze začuo neki zvuk nalik psećem režanju – bio je to Narcis, u pidžami i čizmama i starom smeđem kaputu. Streljao me je očima ispod onih čupavih obrva i ličio na medveda više nego ikad pre.

– Šta dođavola radiš ovde? Ovo je privatno vlasništvo!

Nikad ga dotle nisam čula da viče. Mislila sam da se naljutio što sam brala jagode, pa sam bacila teglu i pobešla koliko me noge nose. Čula sam ga kako viče za mnom zvučeći i žalosno i ljutito i tužno, ali sam nastavila da trčim, kroz šumu, ispod odignute ograde, pa duž živice prema reci.

Posle toga nisam više odlazila u šumu. Previše sam se bojala Narcisa. Mislila sam da je to što se pojavio tamo nekakva nezgoda. I stoga sam se igrala u Le Marou, ostajala na svojoj strani reke, gledala farmu preko živice i viđala Narcisa na traktoru.

Tri dana kasnije došao je u radnju. Bila sam ispod stola – šššš! – igrala se dugmićima. Oglasilo se zvono nad vratima i videla sam njegove čizme ispod crveno-belog stolnjaka. Hodao je kao medved, sporim, teškim korakom. Odmah sam znala da je to Narcis. Nadala sam se da je došao samo da kupi slatkiše, a ne da kaže mami da sam se igrala u njegovoj privatnoj šumi. Stoga sam se umirila kao bubica. Čizme su prišle i zaustavile se pored stola. Osetila sam miris kože i letnje zemlje. Onda je podigao stolnjak i videla sam da nosi korpu.

Bila je puna jagoda.

Cijuknula sam u znak upozorenja kao pacov sateran u čošak.

Narcis se nasmešio i spustio korpu. Sad sam osetila i miris jagoda. Onda je rekao: – Za kradljivicu jagoda. Uzmi koliko hoćeš.

Na trenutak sam pomislila da me neće videti ako zatvorim oči. Međutim, kad sam ih ponovo otvorila, on je i dalje virio ispod stolnjaka sa onom ogromnom bradom nalik čupavom oblaku.

– Dugujem ti izvinjenje – nastavio je tihim, blagim glasom.
– Nisam hteo da te uplašim niti da te oteram. Nadam se da možemo da budemo prijatelji, ti i ja.

Pisnula sam kao kos i isplazila mu se.

– Tvoja majka kaže da voliš da crtaš. Kupio sam ti ovo. – Pružio mi je potpuno novu crtanku i kutiju sa sto bojica.

Oduševljeno sam kriknula i sve su šolje na stolu zaigrale. – Rozeta, pazi! – povikala je mama. Ali bila sam previše uzbuđena da prestanem. Vilinski obruč i bunar želja su mi poslali ono što sam pozelela. Navela sam Buma da izvede pobjednički ples, a onda sam na prvoj stranici crtanke brzo nacrtala majmuna koji grli velikog mrkog medveda i ispod napisala: *Hvala. Divno je!*

Narcis je prasnuo u smeh. – Nema na čemu. Idi u šumu kad god želiš. To je posebno mesto za posebne ljude. Jedi jagode.

Veri se po drveću. Ali kloni se onog starog bunara. Ne želim da upadneš u njega.

Klimnula sam glavom ispod stolnjaka.

– Obećaj mi da ćeš biti oprezna, Rozeta. Hoću da se uverim da me razumeš.

– *Obećavam* – rekla sam svojim glasom senke da mu pokažem da sam ozbiljna.

Pružio mi je ruku. – Onda smo se dogovorili.

Ne bih upala u bunar, naravno. Nikad se nisam naslanjala na rešetku. Ali nisam mogla da se klonim bunara. Morala sam nastaviti da ubacujem novčiće dok se Anuk ne vrati.

Od tog dana šuma jagoda je postala moje omiljeno mesto. Leti sam tamo brala voće i trčala gore-dole između drveća, a u jesen sam skupljala žir i ležala na leđima gledajući nebo kroz granje. U proleće sam na obali reke brala ljubičice i sremuš. Zimi sam kopala tunele ispod zavejanog grmlja, a preko cele godine posmatrala sam bunar i slušala ga kako diše i ponekad u njega bacala novčić ili kamen i šaptuala u mrak.

Zato se nisam iznenadila kad mi je mama rekla da mi je Narcis ostavio šumu jagoda i kameni krug i bunar želja. Sigurno je oduvek želeo da budu moji. Jer postoji priča u toj šumi, priča koju Narcis želi da znam. Mama stalno govori da kroz priče živimo; kroz priče koje ljudi pričaju i šire kao vetar seme maslačka. Samo priče ostaju za nama kad odemo, kaže mi mama, dok hladni severac peva svoju žalobnu pesmu nad šuštanjem snega što se topi.

Znam priču o ptici koja se kretala između sveta mrtvih i sveta živih. Ta ptica je prenosila poruke mrtvih njihovim najmilijima. Jedan čovek je žalio za svojom umrlom ženom. Svakoga dana ptica glasnica je sletala na njegov prozor i pevala mu. Pesmu ljubavi i nade, poruku iz groba, da mu kaže da ga žena i dalje voli i da ga čeka. Ali čovek u svom bolu nije to

razumeo. Nije shvatao ništa sem svog gubitka. I zato je ustrelio pticu glasicu da je zauvek ućutka. Ali druge ptice su dotle naučile njenu divnu pesmu. I ta pesma se pronosila šumama i poljima, čak i preko mora, sve dok poruku večne ljubavi nisu pevale sve ptice na nebu.

Narcisova radnja je danas prazna; preko izloga su polepljene novine. Mama kaže da je to zato da duhovi ne budu uhvaćeni u svom odrazu u staklu. To mora da je istina jer kad neko umre, ljudi uvek pokriju ogledala čaršavima. Ponekad čak zaustavljaju satove kako bi pokojnik stigao u raj pre nego što đavo sazna koliko je sati. Ali Reno kaže da to nije istina. Kaže da ne veruje u duhove. *A šta je sa Svetim duhom?*, pitam ga na znakovnom jeziku. Ali mislim da me on ne razume. Narcis nije verovao ni u Boga ni u đavola, pa čak ni u duhove. Je l' *moraš* da veruješ u duhove da bi to postao? Zar Narcis sad nije nigde? Ili je zarobljen u staklu izloga cvećare?

Ja mislim da su duhovi ljudi koji nisu do kraja ispričali svetu svoju priču. Možda zato pokušavaju da se vrate. Možda bih mogla da umirim Narcisa, da mu kažem da ću ja čuvati šumu jagoda i da ću završiti njegovu priču. O tome sam danas razmišljala dok sam se igrala u šumi jagoda, dok sam šetala obalom Tane, dok sam gledala u bunar želja i bacila u njega novčić zazvavši njegovo ime...

Međutim, od njega nije bilo ni traga. Mora da je zarobljen u staklu. Zato sam, dok je mama zatvarala radnju, prešla preko trga da vidim. Pribila sam se uz izlog i provirila kroz procep između listova novina. Prodavnica je sad prazna. Unutra je bilo mračno zbog prelepljenog izloga. Nestale su klupe na kojima su nekada stajale kofe sa cvećem. Na golom patosu nema ničega sem nekoliko opalih krunica i prašine. Nestao je čak i stari kalendar sejanja sa zida, ostao je samo njegov duh na izbledelom malteru.

Odmakla sam se od izloga da pokušam da vidim odraze. Ali između listova novina videla se samo tračica stakla. Zapitala

sam se hoću li ugledati Narcisove oči kako me gledaju iz sene, ali nisam videla ništa sem sopstvenog lica – sopstvenog duha koji mi je uzvraćao pogled.

– *Narcise?* – pozvala sam ga.

U staklu sam videla Buma kako se krevelji.

Nisam ga opomenula. Morala sam da znam. Pozvala sam ga opet, malo glasnije: – *Narcise?*

Dunuo je vetrić. Sasvim lagan i razigran. Mirisao je na proleće, na sneg koji se topi, na jagorčevinu i obećanja. Duvao mi je u uvo kao nestašno dete, šaputao kao bunar želja.

– *Narcise?*

Vetar mi je mrsio kosu kao da je neko dira prstima. U staklu sam videla Buma, koji se i dalje kliberio i smejaio. Znala sam da treba da ga zaustavim pre nego što uradi nešto loše, ali vetar mi je sad bio u glavi, opio me, terao me da igram...

A onda se nešto pomerilo. Videla sam nekoga. *Ne* Narcisa, već nekog drugog – ženu okrenutu mi leđima koja se odražavala u staklu. Žena ili ptica, pomislila sam, ili možda pomalo i jedno i drugo. Žena sva u crno-belom, kao svraka...

Videla sam je tek načas jer sam odskočila, ali to mi je bilo dovoljno da se zapitam jesam li je već negde videla...

Odmakla sam se od izloga: – *BUM!*

Pogledala sam ponovo. Žena je nestala. Možda je to bio duh, pomislila sam. Duh sa nedovršenom pričom. Ali sad sam *kroz* staklo videla još nešto, nešto čega pre tamo sigurno nije bilo. Crno pero na patosu, među kronicama i prašinom.

Četvrtak, 16. mart

JUTROS JE NEBO BILO VEDRO I SUNČANO, A MAMA JE SPREMALA slatkiše za Uskrs od raznih vrsta čokolade. Bilo je tu jaja, koka, zeka i patkica raznih veličina, a mama je svaku figuricu ukrašavala zlatnim listićima, stotinama i hiljadama, šećernim ružicama i kandiranim voćem. Kasnije će ih umotati u celofan poput prelepog buketa, uvezati svaku dugom uvijenom vrpcom različite boje i poređati ih pozadi na police za uskršnji izlog.

Jutros je mama srećna. Anuk joj je danas poslala poruku. Doći će kući za Uskrs umesto da ostane u Parizu sa Žan-Luom. Nisam joj rekla da svaki dan bacam novčić u bunar želja. Nisam htela da joj pokvarim iznenađenje niti da počne da brine da ću upasti u bunar. Biće zabavno kad Anuk dođe. Spremaćemo joj sva omiljena jela. Pokazaću joj moju šumu i bunar želja. I možda će joj se to toliko dopasti da će odlučiti da ostane, pa ćemo opet sve biti zajedno.

Međutim, još ništa ne znam o priči o Narcisu i šumi jagoda. Danas svi govore o njoj i pitaju se zašto ju je ostavio meni. Dolaze da kupe čokoladu, a u stvari da se raspitaju. *Zašto je Narcis ostavio zemlju Rozeti? Šta će ona s njom? Šta mislite, koliko vredi?* Niko izgleda ne shvata da je šuma za njega bila posebno mesto.

Ceo dan sam danas pomagala mami u radnji. Ponajviše zato što sam htela da čujem šta ljudi pričaju o mojoj šumi, ali i da vidim da li neko ulazi u cvečaru ili izlazi iz nje. Imale smo mnogo mušterija. Prvi je bio Gijom, koji svakog dana dolazi na toplu čokoladu. Zatim su došli madam Klermon i mesje Poato, pekar, madam Mahžubi iz Le Maroa, madam Montur i madam Dru.

Madam Montur nije mnogo pričala. Nije pitala za šumu. Ali me je gledala dok je sedela za stolom kraj vrata, smešila se usnama, a ne očima, pričala s mamom o snegu i nije do kraja popila toplu čokoladu. Dolazila je i pre. Povremeno dođe vikendom s madam Klermon, posle mise, ali sad je prvi put došla usred nedelje. I prvi put me je *gledala*. Mislim da joj je zbog mene neprijatno.

Onda sam zaboravila na madam Montur, jer je Pilu bio na vratima. Bila sam zadivljena, jer Pilu nije bio u radnji dosta dugo.

– *Pilu!* – rekla sam svojim glasom senke, a Bum se premetnuo preko glave. Pilu više ne vidi Buma, i mama me je upozorila pogledom, a zvonca na kuhinjskoj zavesi su se zatresla i zazveckala kao ledenice.

Pilu mi se javio klimnuvši glavom. Na sebi je imao crveni džemper i farmerke, i nosio je školsku torbu. Četvrtkom se ranije vraća iz škole. Znam. Ponekad ga vidim kad izađe iz autobusa. Ponekad ima vremena da se igra, ali u poslednje vreme uvek ima previše posla. S njim je bila njegova majka – Žozefina, koja drži bistro *Čerga* – a primetila sam da mu je lice crveno poput svilenih vrećica okačenih na vratima.

Žozefina je naduvala obraze. – Bože, kakav dan! – rekla je i sela za pult. – Ne možeš da zamisliš koliko sam posla imala. – Pokazala je na lonac tople čokolade na pultu i upitala: – Ima li još?

Mama se nasmešila. – Naravno da ima. A možeš da probaš i moje sveže uštipke, sa sosom od ribizle ili čokoladom, i da mi ispričaš sve priče koje se šire.

– *Ti si ta koja ima priče* – odgovorila je Žozefina. Uzela je šolju tople čokolade i dodala šlag i penaste bombone. – Čula sam da je Narcis ostavio farmu Rozeti.

– Ne celu – rekla je mama posipajući šećerom i cimetom tek ispečene uštipke. – Samo malu hrastovu šumu koja se graniči s posedom.

Žozefina je iskolačila oči. – Neverovatno. Jesi li znala za to? I zašto ju je ostavio baš Rozeti?

Mama je slegnula ramenima. – Bila mu je draga.

– Šta ćeš s njom? Hoćeš li je prodati?

Mama je odmahнула glavom. – Kako mogu? Pripada njoj.

Sedeći za stolom, madam Montur me je i dalje gledala pijuckajući toplu čokoladu. Pilu je i dalje stajao na vratima, zapajuren i nestrpljiv. Primitila sam da ima novu frizuru, kakva je sad u modi.

Što ne probaš uštipke?, pitala sam ga na znakovnom jeziku. *Dobri su.*

Ali on je samo odmahnuo glavom. – Mama, moramo da idemo. Zakasniću.

– Samo minut – odgovorila je Žozefina. – Što ne popričaš sa Rozetom? Dolaze mu drugari – rekla je mami. – Njegovoj devojci je rođendan. Ali imamo dovoljno vremena. Sedi, Pilu. Opusti se malo, za ime boga. Pojedi uštipak.

Pilu je seo, ali se nije opustio niti je probao uštipak. Zapi-tala sam se da se nije nešto naljutio. Njegove boje su plamtele kao vatra. Onda sam se zapitala zašto je Žozefina rekla da je *rođendan njegovog devojci*. Pilu nema devojku.

Procvrkutala sam kao ptičica, a Bum je zatresao zavesu od perli da zazveči i zazovni. Ali Pilu se nije nasmejao, nije se ni nasmešio. Činilo se kao da uopšte ne želi da bude ovde i to me je rastužilo. Bili smo baš dobri prijatelji pre nego što je pošao u gimnaziju. Nacrtala sam njegov portret, namrštenog malog rakuna koji sedi pred rođendanskom tortom.